

sosyoloji divanı

Yıl: 11 Sayı: 21 | Haziran 2023

ISSN: 2147-8902

Uluslararası hakemli bir dergidir. Yılda iki kez yayınlanmaktadır.

DOSYA:
AİLE

sosyoloji divanı

Yıl: 11 Sayı: 21 | Haziran 2023

ISSN: 2147-8902

Uluslararası hakemli bir dergidir. Yılda iki kez yayınlanmaktadır.

Sahibi / Çizgi Kitabevi Adına: Ömer Arlı

Yazı İşleri Müdürü: Mahmut Arlı

Genel Yayın Yönetmeni: Seyfettin Kurt

Baş Editör: Ahmet Koyuncu

Dosya Editörü: Faruk Turğut

Yayın Türü: Süreli Yayın

İletişim: sosyolojdivani@gmail.com

www.sosyolojdivani.com

Sosyoloji Divanı, SOBİAD, Index Copernicus (ICI-WOJ)
ve Citefactor tarafından dizinlenmektedir.

Baskı: Sebat Ofset

S.N: 46039 - B.T: Haziran 2023

ÇİZGİ KİTABEVİ

Sahibiata Mah. M. Muzaffer Cad. No:41/1 Meram/ Konya (0332) 353 62 65 - 66	Alemdar Mah. Çatalçeşme Sk. No:42/2 Çağaloğlu/ İstanbul (0212) 514 82 93
--	--

www.cizgikitavevi.com

📞 / cizgikitavevi

İçindekiler

7 Divan Kalemi

11 DOSYA

- 13 Değişen Aile Değişmeyen Aile Değerleri / *Ertan Özensel*
- 31 Alternatif Aile Arayışları ve Üremenin Biyoteknolojik İnşası / *Mücahit Gültekin*
- 55 Eşler Arası İlişkilerde Dinin Rolü: Din Aile İlişkilerini Nasıl Etkiler? / *Meryem Şahin*
- 73 Babalık Etiğinden Bahsetmenin Zamanı Geçiyor! / *Mehmet Fatih Güloğlu*
- 93 Yaşlılıkta Aile / *Ayşe Canatan*
- 109 Evlenme ve Boşanma Dinamikleri Üzerinden Aile Kurumunda İzlenen Değişim Parametreleri / *Olgun Gündüz*
- 131 Türkiye'de Aile Politikalarının Güncel Durumunun Değerlendirilmesi / *Döne Ayhan*
- 153 Aile Birliğinin Korunmasında Aile Arabuluculuğu / *Hasan Hüseyin Taylan*
- 173 Geçmişten Günümüze Mimari Açından Ev ve Ailenin İmarı / *İbrahim Nacak*
- 189 Erkeklerin Gözünden Kaynana Gelin İlişkileri: Neden Çatışır, Nasıl Barışır? / *Nuh Akçakaya*
- 219 Aile ve Akrabaların Bireyin Gündelik Yaşam Pratiklerine Etkisi: Malatya Örneği / *Abdulkadir İnce*
- 239 Gelin-Kaynana İlişkileri Üzerinden Ailedeki Değişime Bakmak / *Gamze Abi Cingü / Suvat Parin*
- 253 Ev Kadını Olmak: Aile İçinde Ev Kadınlığına Yönelik Beklentilerin Dönüşümü / *Rukiye Geçer*

269 SÖYLEŞİ

- 271 Söyleşi / *Mustafa Ruhi Şirin*

279 KENAR KAYIT

- 281 Yeni Nesil Gelinlerde Evlilik Merasimi ve Dönüşümü / *Özge Pmaroğlu*
- 307 Kadın Yoğun Meslek Gruplarında Çalışan Erkeklerin Mesleklerin Cinsiyetine Dair Algı ve Tutumları / *Gülşen Öğüt*
- 327 Engelli Ailesi Olmak: Gündelik Hayat ve Gelecek Tasarımı / *Havva Nur İleri*

347 HAYAT SAHNESİ

- 349 Bir Metafor Olarak Aile / *Hüseyin Çil*
- 355 Kadın, Anne ve Annelik / *Hatice Ebrar Akbulut*
- 361 Taşra Ataerkil Mi?: Çiftçi Öyküleri Üzerine Bir Soruşturma / *Murat Demir*

367 KİTAPLIK

- 369 Dindarlığın Siyaseti İslami Uyanış ve Feminist Özne - Saba Mahmood / *Tuba Büyüktosunoğlu Yaylalı*
- 377 Çocukluk Sosyolojisi-Özlem Aydoğmuş Ördem / *Gülşen Çankal*
- 383 Popüler Kültür, Gençlik ve Hallyu: Güney Kore Kültür Endüstrisinin Türkiye'deki Yansımaları -Sümeyye Asa / *Hanım Keleş*
- 389 İnsan, Hakikat ve Anlam Rene Guenon'da Modern İnsanın Anlam Problemi-Mona Ahmed Tufan / *Ahmet Faruk Koşar*

393 Yazım Kuralları

394 Değerlendirme Süreci

395 Etik İlkeler

396 Yayın Politikası

Eşler Arası İlişkilerde Dinin Rolü: Din Aile İlişkilerini Nasıl Etkiler?

Meryem Şahin*

Özet: Bu çalışmada dinin aile hayatına etkisi problem edinilmiş; hem Müslüman, hem de farklı inançlara sahip bireyler üzerinden din psikolojisi bakış açısıyla bu ilişkiyi ele alan çalışmalardan hareketle konuya dair derleme yapılmış, araştırmaların getirdiği mevcut durum anlaşılmasına çalışılmıştır. Araştırmada dindarlık ve aile değişkeni ele alınmakla birlikte, konunun kapsamı “eşler arası ilişkiler” olarak sınırlandırılmış ve mevcut çalışmaların derlenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde evlilik kriterlerini belirleme, evlilik istikrarı, evlilik bağlılığı, aile içi problemlerin önlenmesi ve çözümü, evlilik doyumu gibi değişkenlerle dindarlığın ilişkili bulunduğu; dindarlığın genellikle aile hayatına olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Öncü ve daha fazla sayıda araştırma Hristiyan inancı merkezli olarak ABD’de yürütülmüş olmakla birlikte, son yıllarda Müslüman ya da farklı inançlara sahip bireyler üzerinde de araştırmalar yürütülmektedir. Geline aşamaya kadar yapılan çalışmalar ortaya genel bir resim koymuş olsa da bu alanın gelişmeye ihtiyaç duyduğu görülmektedir. İslam inancına özgü ayırt edici yapıların ortaya konması, dindarlığın farklı aile tiplerindeki etkilerinin anlaşılmasına çalışılması, boylamsal çalışmalar yürütülmesi, aracı değişkenlerin gündeme alınması gibi öneriler dikkate alınarak tasarlanacak araştırmalar alanının gelişimine katkı sunacaktır. Mevcut araştırmaların bulgularından hareketle evlilik öncesi eğitimler, aile danışmanlığı, çift-aile terapisi gibi uygulamalı alanlarda dindar bireylerin dini ve manevi yaşantılarının dikkate alınması ve kültüre duyarlı bir şekilde destekleyici rolde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din psikolojisi, aile psikolojisi, din ve aile, evlilik doyumu, aile danışmanlığı.

The Role of Religion in Spousal Relationships: How Does Religion Affect Family Relationships?

Abstract: This study approached the effects of religion on family relationships and made a review, evaluation, and compilation by following the relevant literature and psychology of religion on both Muslims and others with different beliefs. In an attempt to reveal the current situation, although religiosity and family-related variables were discussed in the study, the scope was limited to “spousal relationships.” The results revealed that religiosity was correlated with several variables, such as marital criteria, marital stability, marital commitment, prevention and solution of family issues, and marital satisfaction. It was also determined that religiosity had positive impacts on family functioning. Most leading studies have been conducted on the Christian population in the USA. However, the number of research on Muslims and those with different beliefs has increased in recent years. Although the available findings have yielded a general view of the issue, further research is still needed. For example, future research and longitudinal studies to reveal the Islamic faith’s distinctive features, understand the effects of religiosity on different family types and address the relevant mediator variables would contribute to the literature. Based on the available findings, the religious and spiritual lives of the devout should be considered in applied fields such as pre-marital education, family counseling, and couple/family therapy and used in a supportive and culturally sensitive manner.

Keywords: Psychology of religion, family psychology, religion and family, marital satisfaction, family counseling.

* Dr. Öğretim Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü/Afyon Kocatepe Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, meryemsahin@aku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0566-8862.

Alternatif Aile Arayışları ve Üremenin Biyoteknolojik İnşası

Mücahit Gültekin*

Özet: Aile kuruluşu, yapısı ve işlevleri açısından çeşitli farklılıklar gösterse de evrensel bir kurum olarak görülmekte, toplumun temeli olarak kabul edilmektedir. Buna rağmen aile kurumu tarih boyunca çeşitli gerekçelerle eleştiriye de maruz kalmış, bazı filozoflar ve siyasetçiler tarafından sakıncalı bir kurum olarak görülmüştür. Son zamanlarda bu eleştirilerin daha fazla arttığını söylemek mümkündür. Aile özellikle "ataerkil" ve "heteronormatif" bir kurum olması sebebiyle sorgulanmakta; geleneksel aileye alternatif aile arayışları sürmektedir. Genetik mühendisliği ve biyoteknoloji alanındaki gelişmeler bu arayışların hızlanmasını sağlamış, alternatif aile modellerinin gerçeklik kazanma ihtimalini güçlendirmiştir. Bu gelişmelerin bir sonucu olarak aile kurumu bir dönüşüme uğramakta; "anne", "baba", "doğum", "çocuk" gibi aile kurumunu oluşturan en temel kavramların anlamları yeniden tartışmaya açılmaktadır. Bu makalede biyoteknoloji ve yardımcı üreme teknikleri hakkında bilgi verilmekte; bu alanlardaki gelişmelerin aile kurumunda nasıl bir dönüşüme yol açabileceği ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, biyoteknoloji, yardımcı üreme teknikleri, tüp bebek, taşıyıcı annelik, yapay rahim.

The Pursuit of Alternative Family Forms and the Biotechnological Development of Reproduction

Abstract: Although the family institution varies according to its structure and functions, it is considered a universal phenomenon and the basis of society. However, it has been subject to much criticism in history and treated as an undesirable institution by some philosophers and politicians. Such criticisms have intensified recently. The family institution has been discussed, especially due to its "patriarchal" and "heteronormative" characteristics, which gives rise to the search for an alternative family form instead of the traditional family. Developments in genetic engineering and biotechnology have accelerated the search for an alternative family model and enhanced the possibility of its reality. As a result of these developments, the family institution has undergone a change, and the meanings of the most fundamental concepts that constitute a family, such as "mother," "father," "birth," and "child," have become open to debate again. This article provided information about biotechnology and assisted reproduction techniques and discussed the possible impacts of such transformations on the family institution.

Keywords: Family, biotechnology, assisted reproduction techniques, IVF, surrogacy, artificial womb.

* Dr. Öğretim Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı / Afyon Kocatepe Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, mucahit.gultekin@aku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2697-0956.